

1. Een doos met papieren, "misschien kun jij er iets mee"

Negen maanden na het overlijden van mijn moeder, kort voor de kerstdagen van 2013, was ik bij mijn broer op bezoek. Hij woont in Arnhem. Na de koffie - en weer wat te hebben bijgepraat- maakte ik aanstalten om te vertrekken. Ik liep al richting voordeur toen hij ineens zei: "wacht, ik heb nog wat voor je". Daaropvolgend liep hij naar zijn woonkamer en kwam terug met een redelijk grote, kartonnen doos. Die gaf hij mij met de mededeling dat het papieren waren "van de familie", stamboomonderzoek en zo. "Misschien kun jij er iets mee".

Enmaal thuis, was ik wel nieuwsgierig naar die papieren. Heb dan ook meteen de inhoud van de doos - nogal oppervlakkig - bekeken. Niet vermoedend welk een schat er in deze doos verborgen zat. Ik zag allemaal papieren en mappen over stamboomonderzoek van de familie van Tongeren.

Ik had veel van die papieren al eens eerder onder ogen gehad. Ik vond het wel interessant, maar ook weer niet zo dat ik meteen alles wilde bekijken. Ik besloot vervolgens om de doos met papieren boven op een kamer neer te zetten, met de gedachte; ik kijk er later nog wel eens naar.

In mei 2014 kwam ik op het idee, nog eens in die doos met stamboompapieren te gaan snuffelen. Nadat ik de doos naar beneden had gehaald begon ik map voor map te bekijken. Op een gegeven moment stuitte ik op een grote plastic zak met daarin een hele hoop losse en vergeelde papieren. Handgeschreven vellen papier maar ook vele getypte vellen. Liederens, een toneelstuk, iets over "het aardappelschil commando". Ik kon niet direct plaatsen wat dit was. Tussen die papieren ineens een groot groen schrift, waarop geschreven stond: "vanaf 24-1-1942 - 29-6-1942". Nadat ik dit had opengeslagen kwam er een gevoel van opwindning over mij: Had ik daar ineens een dagboek van mijn vader uit de oorlog gevonden!

Het werd mij al snel duidelijk dat ik iets heel bijzonders in handen had. Wel vervelend dat het allemaal zo klein en kriebelig geschreven was, waardoor ik veel moeite moest doen om het te ontcijferen.

Hierbij moest ik meteen denken aan "de verwijten" van mijn vader - in een latere periode van zijn leven, "dat mijn handschrift zo slordig was". Op mijn schoolrapporten stond dan ook stevast: "netjes op de lijnen schrijven Geert".

Na even verder zoeken kwam ik nòg een groen schrift tegen met als opschrift: "5 mei 1945". Daarnaast stond er ook twee maal het woord "Privé" op geschreven en "Duitslands ondergang". Ook stond er een 6 op geschreven. Wat zou de reden geweest zijn van dit nadrukkelijke "privé"?

5 Mei

1945

6

"
Zijne

Privé

Leuke dagen van de
Duitse besetting

Postrijtuig van Rotterdam

Dagboek

Privé

Witstand
Ondergang

De kapt van dagboek 6

Even later kwam er nog een schrift tevoorschijn. Gefascineerd begon ik er in te lezen. Heen en weer van het ene schrift naar het ander.

Al bladerend en lezend werd ik gedreven naar de laatste bladzijde van dagboek 6. En daar aangekomen dacht ik te begrijpen waarom hij dat woord privé zo nadrukkelijk op de kaft had geschreven.

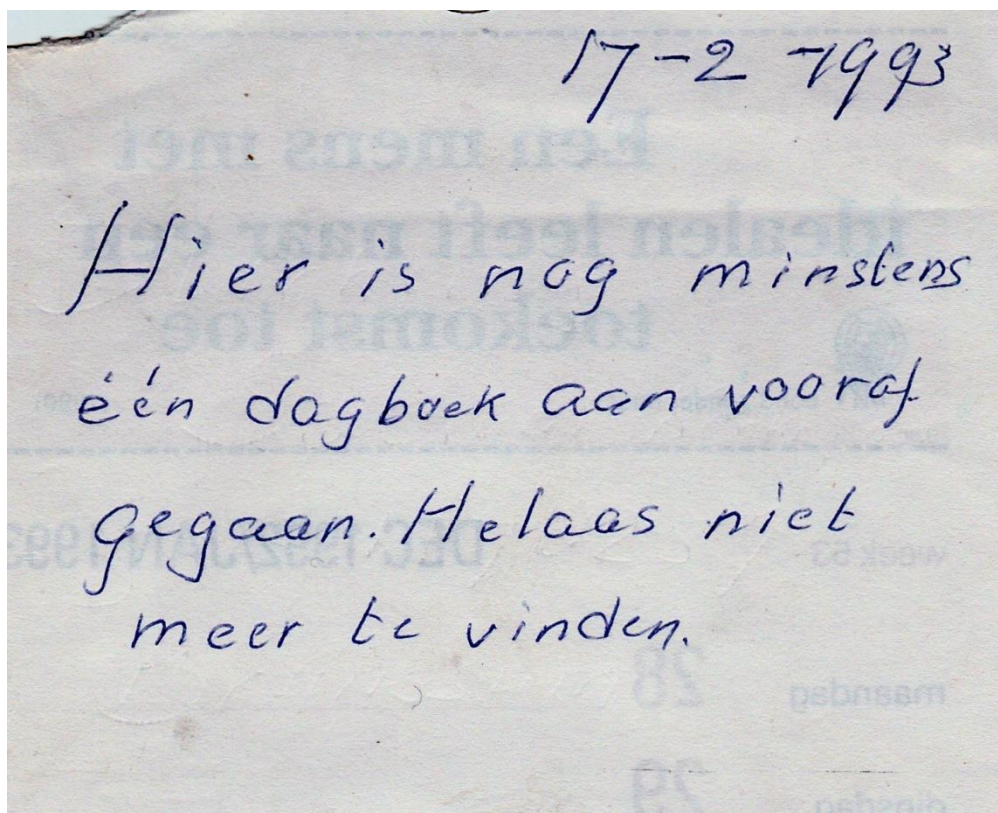
Tijdens het lezen van de laatste alinea kreeg ik een brok in mijn keel. Wat een droevig, maar tevens ook onthullend bericht stond daar te lezen.

Voor mij riep het alleen maar nieuwe vragen op. Wie was die Sien waar hij over schreef? Ging mijn vader het klooster uit vanwege deze vrouw? Dat had hij toch gedaan omdat hij mijn moeder had leren kennen?

Wat had hij nou precies meegemaakt tijdens de oorlog? Wie waren al die mensen in die dagboeken en zouden er daarvan nu nog mensen in leven zijn?

Mijn vader heeft over deze periode met ons, zijn kinderen, nooit gesproken.

Het onderstaande briefje -vier maanden voor zijn overlijden geschreven- dat ik tussen de dagboeken vond, maakt duidelijk dat hij hoopte dat ze ooit gevonden zouden worden. De dagboeken van na de oorlog - waarvan ik weet dat die er ook geweest zijn - heeft hij blijkbaar doen verdwijnen.

17-2-1993

Hier is nog minstens
één dagboek aan vooraf
gegaan. Helaas niet
meer te vinden.

Ik had dus drie dagboeken gevonden. Maar miste er volgens de nummering ook nog drie. Waar waren die gebleven?

Ik besloot nog eens verder te kijken. En vond ze zowaar in nota bene dezelfde doos. En niet alleen groene schriften, maar ook nog eens een hele stapel losse - en vergeelde papieren. Ineens stuitte ik op een getypte lijst met 97 namen. Later bleek dat dit de namen waren van alle toenmalige bewoners van de modelboerderij Harscamp.

Ook kwam ik een programma tegen van oudejaarsavond 1944 met compleet uitgeschreven voordrachten van o.a. Thomasvaer en Pieternel.

Daarnaast een hele stapel gestencilde vellen van een illegaal krantje. (met als naam: De Optimist)*

Deze vondsten zouden mij de komende jaren volledig in beslag nemen. Ik wilde precies weten wat er zich in die oorlogsjaren allemaal had afgespeeld en probeerde dit te reconstrueren.

* Dit illegale krantje staat ook vermeld in: "De ondergrondse pers" van schrijfster Lydia E. Winkel.